

Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР
Аб скарачэнні працягласці рабочага дня
для рабочых і служачых у перадвыхадныя
і перадсвяточныя дні

Устанавіць з 10 сакавіка 1956 года для рабочых і служачых прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый у перадвыхадныя і перадсвяточныя дні скарачаны, супраць нармальнага, на дзве гадзіны рабочы дзень, г. зн. працягласцю шэсць гадзін.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР
К. ВАРШЫЛАЎ.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР
Н. ПЕГАЎ.

Масква, Крэмль.
8 сакавіка 1956 года.

У Совеце Міністраў Саюза ССР

Аб скарачэнні працягласці рабочага дня
для рабочых і служачых у перадвыхадныя
і перадсвяточныя дні

У адпаведнасці з Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 8 сакавіка 1956 г. Совет Міністраў Саюза ССР устанавіць:

1. Увесці з 10 сакавіка 1956 года для рабочых і служачых прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый у перадвыхадныя і перадсвяточныя дні скарачаны, супраць нармальнага, на дзве гадзіны рабочы дзень, гэта значыць працягласцю шэсць гадзін.

Для рабочых і служачых, якія ў сучасны момант маюць сямігадзінны рабочы дзень, працягласць рабочага дня ў перадвыхадныя і перадсвяточныя дні ўстанавіць таксама шэсць гадзін. Для асоб, якія маюць шасцігадзінны і меншы рабочы дзень, працягласць рабочага дня ў перадвыхадныя і перадсвяточныя дні не змяняць.

Работа ва ўказаныя дні павінна пачынацца ў звычайны час і можа праводзіцца без абедзеннага перапынку на ўзгадненне адміністрацыі прадпрыемства, устаноў, арганізацый з фабрычна-заводскім, мясцовым камітэтам прафсаюза.

2. У бесперапынных вытворчасцях, а таксама ў асобных галінах або відах работ, у якіх немагчыма па ўмовах вытворчасці ўвядзенне скарачанага рабочага дня напярэдні выхадных і святочных дзён, прадастаўляць рабочым і служачым за кожны чатыры перадвыхадныя і перадсвяточныя дні, адпрацаваныя па восем гадзін, дадаткова адзін дзень адпачынку.

На асобных сезонных работах, дзе прадастаўленне дадатковых дзён адпачынку ў перыяд сезона не з'яўляецца магчымым, дапускаецца, у выглядзе выключэння, суміраванне такіх дзён за ўвесь час сезона і прадастаўленне дадатковых дзён адпачынку ў міжсезонны перыяд.

Перад галін і відаў работ, у якіх могуць прымяняцца ўказаныя ў даным пункце кампенсацыі, устанавіваюцца Советамі Міністраў саюзных рэспублік, а таксама міністрамі саюзных і саюза-рэспубліканскіх міністэрстваў, на ўзгадненню з адпаведнымі цэнтральнымі камітэтам прафсаюзаў.

3. Устанавіць Выступны парадок аплаты працы рабочых і служачых у перадвыхадныя і перадсвяточныя дні:

а) пры пачасовай аплате выплачваць заработную плату, як за поўны рабочы дзень;

б) пры здельнай аплате выплачваць заработную плату згодна з выкананай работай. Пры гэтым кіраўнікі прадпрыемства абавязаны забяспечыць умовы для больш прдукцыйнай работы рабочых шляхам паліпашэння арганізацыі вытворчасці і працы, лепшай арганізацыі рабочага дня, ліквідацыі прастою і іншых страт рабочага часу, з тым каб месечныя заробкі рабочых не зніжались ў сувязі з скарачэннем працягласці рабочага часу ў перадвыхадныя і перадсвяточныя дні.

4. Абавязваць кіраўнікоў міністэрстваў, ведамстваў, прадпрыемстваў і арганізацый ажыццявіць неабходныя меры, якія забяспечваюць пераход на скарачаны рабочы дзень, у межах устаноўленых фондаў заробатнай платы па міністэрствах і ведамствах, а таксама безумоўнае выкананне устаноўленых закладаў па аб'ёму вытворчасці, прдукцыйнасці працы і сабекошту прдукцыі на аснове ліквідацыі наяўных недэпоўнаў у арганізацыі вытворчасці і працы, найбольш поўнага выкарыстання ўнутраных рэзерваў і ліквідацыі празмернасцей у штатах.

5. Абавязваць кіраўнікоў міністэрстваў, ведамстваў, а таксама мясцовыя арганізацыі забяспечыць правядзенне неабходных мераў, звязаных з паліпашэннем аб'ёму работ у перадвыхадныя і перадсвяточныя дні: змяненне ў рэжыме работ праграмаў і машынага транспарту, прадпрыемстваў грамадскага харчавання, гандлёвых і комунальных прадпрыемстваў, культурна-асветных і тэатральна-відовішчых, а таксама дзіцячых, медыцынскіх і іншых устаноў і арганізацый.

ДЛЯ ЧАЛАВЕЧАГА ШЧАСЦЯ

У дзейнасці Комуністычнай партыі найбольш ярка выяўляюцца інтарсы працоўнага народа. Непалінальна аднадушна аднадушна савецкіх людзей, аднадушна іх погляды і наміранні, аднадушна іх маты, якія іх натхняе, з асаблівай талібей праявілася ў рабоце XX з'езду Комуністычнай партыі Саюза ССР. Шчасце працоўнага чалавека—вось, таа мэта, на дасягненне якой накіраваны ўсе думкі, усе наміранні савецкіх людзей.

З таго часу, як чалавек стаў чалавекам, шчасце было яго запавятай марай, але ў чым заключаецца чалавечае шчасце і як яго дасягнуць, пра гэта ўпершыню сказаў свету геныіальны ідэолаг пралетарыята—Маркс, Энгельс, Ленін.

Па ўказанню ім шляху накіравана, адэтапа даэтапа, выдзе народ да шчасця наша родная Комуністычная партыя.

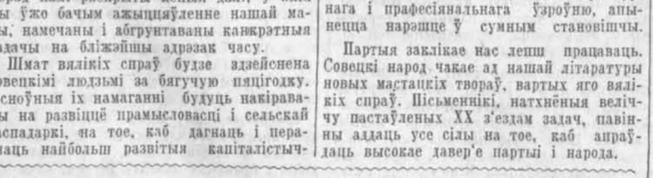
Упершыню на зямлі і ажыццяўляецца ішла шчасця, якое не пабудавана на ішчасці бліжняга, на прыгнёце і эксплуатацыі, на зніволенні краі і народаў, на чалавечай крыві. Імя гэтай ішчасцю Комунізм—самы дасканалы грамадскі лад, пры якім з найбольшай паўнатай будучы задавальняцца матэрыяльнымі і культурнымі патрэбамі ўсіх членаў грамадства.

Дзея тааго ішчасця ў нашай краіне будуюцца гіганцкія электрастанцыі і заводы, ставяцца на службу чалавеку магучыя сілы атамнай энергіі. Дзея гэтага ішчасця ў сучасным маштабе вядзецца грандыёзная барацьба за мір і дружбу паміж народамі.

У дэкладзе Нікіты Сергеевіча Хрушчова і Нікалаа Александравіча Буганіна перад намі раскрыты ясны далі, у якіх мы ўжо бачым ажыццяўленне нашай мары, наміраны і абгрунтаваны канкрэтныя задачы на бліжэйшыя дзесяці гады.

Шмат вялікіх спраў будзе здзейснена савецкімі людзьмі за бліжучыя пяцігодкі. Асноўным іх наміранні будучы накіраваны на развіццё прамысловасці і сельскай гаспадаркі, на тое, каб дасягнуць і перагнаць найбольш развітыя капіталістычныя краіны.

На занятках гуртка па вывучэнню матэрыялаў XX з'езду КПСС у тэатры оперы і балету.

На занятках гуртка па вывучэнню матэрыялаў XX з'езду КПСС у тэатры оперы і балету.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЦЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

№ 11 (1078)

Субота, 10 сакавіка 1956 года

Цана 40 кап.

Творчыя задачы кампазітараў

Музыка—магутны сродак комуністычнага выхавання народа. Развіццё сучасную музыку—гэта значыць удасканаленне яе прафесіянальнае майстэрства, паліпашэнне традыцый народнага і класічнага мастацтва, чужа прыслухаванне да эстаэтычных густаў народа, адасцюроўванне ў новых творах яго думкі і пачуццў.

У творчасці беларускіх кампазітараў ёсць паўныя здабыткі. За кароткі час, які мінуў пасля дзесяці мастацтва і літаратуры ў Маскве, слухачы знаёміліся з чатырма сімфоніямі М. Аладава і Я. Цікоцкага, гераічнай і ўрачыстай уверцюрамі І. Ронькіна і Д. Камінскага, другім канцэртам для скрыпкі і аркестра П. Падкавырава, з операй Р. Пукета «Марынка», з іншымі цікавымі, хоць і далёка не дасканалымі творамі. Больш упэўнена загучаў голас здольнай кампазітарскай моладзі.

У некаторых творах вядоў ўлада выкарыстаны народны мелас, ёсць праграмныя, выражаны гарманічна і паліфоніяныя сродкі выяўлення музычнай думкі.

Другі з'езд кампазітараў Саюза ССР Беларусі, які адбыўся ўчора ў Мінску, заклаў на аснове шырокай дыскусіі даўра калектыўную ацэнку не толькі здабыткам у творчасці, але і глыбока прааналізаваў прычыны адставання музыкі ад жыцця, вызначыў канкрэтныя меры паліпашэння яе якасці.

У аднолькавай ступені кампазітараў і слухачоў хваляе праблема наватарства і традыцыі. Нельга лічыць наватарам кампазітара, які шукае сваю індывідуальную манеру ў вычарных гармоніях і незвычайных паліфонічных наліставаннях. Варта ў сувязі з гэтым успомніць, як высьмейваў Мусаргскі прафесіянальнае штуркаства лядзель, што «выдулілі» свае творы ў кабінетах, не прыслухаванне да жыцця народнага інтанацыі.

Шматлікія жывыя мелодыі і новых інтанацыяў. У гэтым, у прынакці, пераконнае нас вопыт кампазітараў Я. Алоўнікава і паэта А. Русака, якія ў выніку надарожжа па Нахавію і іншых раёнах рэспублікі не толькі ўбагаціліся цікавымі матэрыяламі, але і паліпашылі сваё мастацтвае, а таксама і іх іх прадстаўніцтваў.

Спраўнае наватарства дасягаецца толькі пры ўмове, калі тэхніка і форма адпавядаюць ідэі твора, яго эмацыянальнаму асцяму. Нікія пошукі формы не дасягаюць мэты, калі музыка глыбока не закранае душы слухача, не хваляе яго.

Многа траціць у сіле ўдзялення на юнага слухача опера «Марынка» ад таго, што яе музычнай драматургіі ўдасціва фрагментарнасць, а аркестравае майстэрства кампазітара слабае. Недататковае багацце і рознастайнасць аркестравай палітравы ўдасціва і асобным сімфоніям. У іх яшчэ мала тонкай, пранікнёнай паэтычнасці, цэльнай эмацыі, скульптурна-рэльефных вобразаў, непасрэднасці і шчырасці музычнага выказвання.

Значна актывізаваўся дзейнасць кампазітараў у напісанні музыкі для народнага аркестра і салістаў на народных інструментах. Але ці можна сказаць, што нават лепшыя з іх знаходзяцца на высокім мастацкім узроўні? На жаль, нельга.

На музычных «серадах» і таварыскіх сустрэчах паміж кампазітарамі часта ўзнікаюць гарачыя спрэчкі аб праграмах беларускай музыкі. Ёсць у гэтых спрэчках слушныя думкі. У нас яшчэ сустракаецца музыка, дзе праграма цікавая, тэмпа па характару народнага, а твор пааб'яўлены рэалістычнага наватарства, смеласці і сапраўднага натхнення. Праграма залучае раскрыццё павярхоўна, а музыка выглядае інфармацыйна-апіснай, без яркай мелодычнасці.

У асродкі музыкантаў намала было размоў аб нацыянальнай форме музычнага твора і аб нацыянальным характары музычнага вобраза. Трэба, каб з'езд сказаў сваё слова і ў гэтай галіне, што дапаможа больш выразнаму разуменню праблемы.

Адно бясспрэчна: марна шукаць нацыянальнага характарнасці музычнай мовы ў старажытнасці і бытучых ішчэ дзе-нідзе архаічных інтанацыях, у традыцыйных формах або старажыце толькі па цытатах з народнага меласу. Гэта абмежаванае творчыя магчымасці кампазітара. Ні для каго не сакрат, што шырока і рознастайнае выкарыстанне сучасных інтанацыі і паевак, яркай па малянку, рознастайнай па рытміцы, своеасаблівай па ладавым строю народнай мелодыі ўбагачае нацыянальныя рысы твораў любога жанра і надае ім большае характава.

Нацыянальнае песенна-танцавальнае аснову архаічнай мовы надае сімфоніі, пэні, аратарыяльна-кантатным творама большую жывучыю перакананасць. У гэтым адна з прычынаў удачы сюіты да кінофільма «Несперка» Д. Лукаса, першых трох частак новай сімфоніі Я. Цікоцкага, музыкі А. Багатырова да санетаў Шэкспіра і некаторых іншых твораў.

Нацыянальнае форма музычнага твора складаецца з многіх элементаў, у тым ліку з характэрнай па інтанацыйнай будове мелодыі, глыбокага выяўлення эмацыянальнага ладу і рытмікі пэні і танца. Усё гэта спрымае ўзнікненню нацыянальнага стыля музыкі ў межах адзінага творчага металау сацыялістычнага рэалізма.

У нас у Беларусі яроўнамерна развіваюцца розныя жанры. З'езд павінен накіраваць увагу кампазітараў па пашырэнню опера-балета і аратарыяльна-кантатнага жанра, на ўдзянецце якасці твораў масавых жанраў (асабліва пэні і раманса), на паліпашэнне супрацоўніцтва кампазітараў і паэтаў.

У МІНСКУ, на Камароўскай плошчы заклаўца будаўніцтва паліграфічнага камбіната. На поўную магучынасць ён пачне працаваць у 1957 годзе, але некаторыя колькасць прдукцыі будзе выпущана ім ужо сёлета.

Магучынасць камбіната—97 тысяч экзэмпляраў кніг і 56 тысяч экзэмпляраў брашуры у суткі. Тут будзе друкавацца высаканасная лістраванная кніжная прдукцыя ў выглядзе аднакаляровымі, так і са шматкаляровымі ілюстрацыямі. Апрача таго, камбінат будзе выпускаць высаканасна-стацыянальную партурты, рэпрадукцыі карткі, папюшкі, плакаты.

Камбінат будзеца па апошніма слову тэхнікі. Устанавіваюцца машыны самых новых канструкцый.

Друкарскія і іншыя машыны будучы абсталяваны кантрольнымі прыладамі, пабудаванымі на ўжыванні паўправаднікоў і фоталэктронікі. Гэта забяспечыць аўтаматычны кантроль за якасцю прдукцыі.

Камбінат атрымаў таксама фотаварыявальныя машыны. На гэтых машынах, якія дзейнічаюць аўтаматычна, гравіруюцца кіліша з арыгінала. Ададаюць працэсы прамыслова-механічнага вырабаў кіліша, якія патрабуюць высокай кваліфікацыі выкаўніўцаў.

У перапліна-брашураваным цэху камбіната будучы створаны пры тачныма ліні: дзе для шматтыражных выданняў і адна для малых тыражаў.

Перад работнікамі паліграфічнай прамысловасці ставяцца вялікія задачы па тэхнічнаму ўдасканаленню дзеючых прадпрыемстваў. У шостаў пяцігодцы яны павінны намага паліпашыць выпуск прдукцыі, паліпашыць якасць і знізьць яе сабекошт. Дасягнуць гэтага можна шляхам матэрыялаў і замены ўстаралага абсталявання, механізацыі работ, укаранення перадавых тэхналагічных працэсаў, а таксама шляхам лепшага скарыстання наяўных вытворчых магучынасцей, лепшага планавання і арганізацыі вытворчасці.

Каб стварыць найбольшы магчымасці для ўкаранення перадавой тэхнікі і тэхналогіі, важна спецыялізаваць прадпрыемствы перш за ўсё па выпуску аднародных відаў прдукцыі. Такаа спецыялізацыя ў нашай паліграфічнай прамысловасці ёсць, хоць і не вельмі дэкладная. На гэтых пытанні калейшата не развіцця патрабуюць сур'ёзна заняцца каапераваннем спецыялізаваных прадпрыемстваў. Але імя ў нас яшчэ адпаведных умоў,

Шчыраа, цёплаа па мелодыі, лёгкая эстраднаа і бытаваа музыка карыстаецца шырокай папулярнасцю ў савецкага слухача. Шкада, што ў гэтым жанры працуюе мала аўтараў.

Вельмі прыемна, што над музыкай для дзяцей працуюць значныя групы кампазітараў—Г. Вагнер, П. Падкавыраў, Р. Пукет, Э. Тырмад і іншыя. Але большасць з іх піша фартопійныя творы і вельмі мала пэсень. Трэба спадзявацца, што з'езд знойдзе шляхі пашырэння жанраў музыкі для дзяцей і паліпашэння якасці гэтых твораў.

Малодзкі—не толькі будучыня, але ў значнай ступені і сучаснае нашаа мастацтва. Радучы прыметныя пошпехі Я. Глебава, Ю. Семанькі, І. Кузняцова і іншых здольных аўтараў. Але яны маюць патрэбу ў большых клонатах аб павышэнні прафесіянальнага майстэрства.

Ішчэ безумоўна ставіцца Саюз кампазітараў і да выхавання самадзейных твораў музыкі. У апошні час дапамога ім абмежаванаца пераважна параднымі сустрэчамі на рэспубліканскіх і абласных семінарах. А самадзейныя кампазітары—гэта-ж невучаральнаа крыніца народнага талентаў; лепшыя з іх праз пэўны час папоўняць самоз. Індывідуальны падыход да кожнага здольнага аўтара, става шафства майстра-прафесіянала над ім, дапамога ў набліцці неабходных вяду-верны спосабы паліпашэння творчай культуры самадзейных аўтараў.

На з'езде будзе заслушаны асобны садаклад аб становішчы крытыкі і музыкальнага ўдзянецтва. Трэба зазначыць, што ў работніцкай крытычнага фронту ў артыкулах і рэдакцыйных музыказнаўчых вельмі шмат ішчэ безумоўнасці, а вядоў часта і грубааў беспрынцыповасці. З'езд нельга абмежавацца толькі канстатацыяй гэтых фактаў. Неабходна вызначыць і канкрэтныя спосабы паліпашэння стану музычнай крытыкі.

Станоўчую ролю тут могуць адыграць свежыя сілы моладзі, якая вядолае адпаведнай прафесіянальнай падрыхтоўкай. Новая кадры ў першую чаргу павінны быць выхаваны ў кансерваторыі. Аліяк гэтай справе ўсё яшчэ не аддаецца належнаа увагі.

Другі з'езд—важная падзея ў творчым жыцці беларускіх кампазітараў. Ён праходзіць пасля гістарычнага XX з'езду КПСС, работа якога была праясненая мудрай ленынскай прадбачлівасцю.

Дзеячы мастацтва рэспублікі з выключным уздымам рыхтуюцца да 40-годдзя савецкай улады. Начынены абавязак беларускіх кампазітараў—сустраць усенароднае свята новымі творама на надзейным тэмпа нашай сучаснасці.

Партыя і народ ускладаюць на дзеячоў савецкай культуры вялічынныя абавязкі, адкрываюць перад ім лудоўныя перспектывы і светлыя даліяжы. Вельмі важна, каб крытыка і самакрытыка на з'езде была канкрэтнай і вострай, на высокім прышчыповым узроўні. Гэта будзе спрыяць ашчыненню сур'ёзных недэпоўнаў у музычнай творчасці і яе новаму росквіту ў нашай рэспубліцы.

Нацыянальнае песенна-танцавальнае аснову архаічнай мовы надае сімфоніі, пэні, аратарыяльна-кантатным творама большую жывучыю перакананасць. У гэтым адна з прычынаў удачы сюіты да кінофільма «Несперка» Д. Лукаса, першых трох частак новай сімфоніі Я. Цікоцкага, музыкі А. Багатырова да санетаў Шэкспіра і некаторых іншых твораў.

Нацыянальнае форма музычнага твора складаецца з многіх элементаў, у тым ліку з характэрнай па інтанацыйнай будове мелодыі, глыбокага выяўлення эмацыянальнага ладу і рытмікі пэні і танца. Усё гэта спрымае ўзнікненню нацыянальнага стыля музыкі ў межах адзінага творчага металау сацыялістычнага рэалізма.

У нас у Беларусі яроўнамерна развіваюцца розныя жанры. З'езд павінен накіраваць увагу кампазітараў па пашырэнню опера-балета і аратарыяльна-кантатнага жанра, на ўдзянецце якасці твораў масавых жанраў (асабліва пэні і раманса), на паліпашэнне супрацоўніцтва кампазітараў і паэтаў.

У МІНСКУ, на Камароўскай плошчы заклаўца будаўніцтва паліграфічнага камбіната. На поўную магучынасць ён пачне працаваць у 1957 годзе, але некаторыя колькасць прдукцыі будзе выпущана ім ужо сёлета.

Магучынасць камбіната—97 тысяч экзэмпляраў кніг і 56 тысяч экзэмпляраў брашуры у суткі. Тут будзе друкавацца высаканасная лістраванная кніжная прдукцыя ў выглядзе аднакаляровымі, так і са шматкаляровымі ілюстрацыямі. Апрача таго, камбінат будзе выпускаць высаканасна-стацыянальную партурты, рэпрадукцыі карткі, папюшкі, плакаты.

Камбінат будзеца па апошніма слову тэхнікі. Устанавіваюцца машыны самых новых канструкцый.

Друкарскія і іншыя машыны будучы абсталяваны кантрольнымі прыладамі, пабудаванымі на ўжыванні паўправаднікоў і фоталэктронікі. Гэта забяспечыць аўтаматычны кантроль за якасцю прдукцыі.

Камбінат атрымаў таксама фотаварыявальныя машыны. На гэтых машынах, якія дзейнічаюць аўтаматычна, гравіруюцца кіліша з арыгінала. Ададаюць працэсы прамыслова-механічнага вырабаў кіліша, якія патрабуюць высокай кваліфікацыі выкаўніўцаў.

У перапліна-брашураваным цэху камбіната будучы створаны пры тачныма ліні: дзе для шматтыражных выданняў і адна для малых тыражаў.

Перад работнікамі паліграфічнай прамысловасці ставяцца вялікія задачы па тэхнічнаму ўдасканаленню дзеючых прадпрыемстваў. У шостаў пяцігодцы яны павінны намага паліпашыць выпуск прдукцыі, паліпашыць якасць і знізьць яе сабекошт. Дасягнуць гэтага можна шляхам матэрыялаў і замены ўстаралага абсталявання, механізацыі работ, укаранення перадавых тэхналагічных працэсаў, а таксама шляхам лепшага скарыстання наяўных вытворчых магучынасцей, лепшага планавання і арганізацыі вытворчасці.

Каб стварыць найбольшы магчымасці для ўкаранення перадавой тэхнікі і тэхналогіі, важна спецыялізаваць прадпрыемствы перш за ўсё па выпуску аднародных відаў прдукцыі. Такаа спецыялізацыя ў нашай паліграфічнай прамысловасці ёсць, хоць і не вельмі дэкладная. На гэтых пытанні калейшата не развіцця патрабуюць сур'ёзна заняцца каапераваннем спецыялізаваных прадпрыемстваў. Але імя ў нас яшчэ адпаведных умоў,

Шчыраа, цёплаа па мелодыі, лёгкая эстраднаа і бытаваа музыка карыстаецца шырокай папулярнасцю ў савецкага слухача. Шкада, што ў гэтым жанры працуюе мала аўтараў.

Вельмі прыемна, што над музыкай для дзяцей працуюць значныя групы кампазітараў—Г. Вагнер, П. Падкавыраў, Р. Пукет, Э. Тырмад і іншыя. Але большасць з іх піша фартопійныя творы і вельмі мала пэсень. Трэба спадзявацца, што з'езд знойдзе шляхі пашырэння жанраў музыкі для дзяцей і паліпашэння якасці гэтых твораў.

Малодзкі—не толькі будучыня, але ў значнай ступені і сучаснае нашаа мастацтва. Радучы прыметныя пошпехі Я. Глебава, Ю. Семанькі, І. Кузняцова і іншых здольных аўтараў. Але яны маюць патрэбу ў большых клонатах аб павышэнні прафесіянальнага майстэрства.

Ішчэ безумоўна ставіцца Саюз кампазітараў і да выхавання самадзейных твораў музыкі. У апошні час дапамога ім абмежаванаца пераважна параднымі сустрэчамі на рэспубліканскіх і абласных семінарах. А самадзейныя кампазітары—гэта-ж невучаральнаа крыніца народнага талентаў; лепшыя з іх праз пэўны час папоўняць самоз. Індывідуальны падыход да кожнага здольнага аўтара, става шафства майстра-прафесіянала над ім, дапамога ў набліцці неабходных вяду-верны спосабы паліпашэння творчай культуры самадзейных аўтараў.

На з'езде будзе заслушаны асобны садаклад аб становішчы крытыкі і музыкальнага ўдзянецтва. Трэба зазначыць, што ў работніцкай крытычнага фронту ў артыкулах і рэдакцыйных музыказнаўчых вельмі шмат ішчэ безумоўнасці, а вядоў часта і грубааў беспрынцыповасці. З'езд нельга абмежавацца толькі канстатацыяй гэтых фактаў. Неабходна вызначыць і канкрэтныя спосабы паліпашэння стану музычнай крытыкі.

Станоўчую ролю тут могуць адыграць свежыя сілы моладзі, якая вядолае адпаведнай прафесіянальнай падрыхтоўкай. Новая кадры ў першую чаргу павінны быць выхаваны ў кансерваторыі. Аліяк гэтай справе ўсё яшчэ не аддаецца належнаа увагі.

Другі з'езд—важная падзея ў творчым жыцці беларускіх кампазітараў. Ён праходзіць пасля гістарычнага XX з'езду КПСС, работа якога была праясненая мудрай ленынскай прадбачлівасцю.

Дзеячы мастацтва рэспублікі з выключным уздымам рыхтуюцца да 40-годдзя савецкай улады. Начынены абавязак беларускіх кампазітараў—сустраць усенароднае свята новымі творама на надзейным тэмпа нашай сучаснасці.

Партыя і народ ускладаюць на дзеячоў савецкай культуры вялічынныя абавязкі, адкрываюць перад ім лудоўныя перспектывы і светлыя даліяжы. Вельмі важна, каб крытыка і самакрытыка на з'езде была канкрэтнай і вострай, на высокім прышчыповым узроўні. Гэта будзе спрыяць ашчыненню сур'ёзных недэпоўнаў у музычнай творчасці і яе новаму росквіту ў нашай рэспубліцы.

Нацыянальнае песенна-танцавальнае аснову архаічнай мовы надае сімфоніі, пэні, аратарыяльна-кантатным творама большую жывучыю перакананасць. У гэтым адна з прычынаў удачы сюіты да кінофільма «Несперка» Д. Лукаса, першых трох частак новай сімфоніі Я. Цікоцкага, музыкі А. Багатырова да санетаў Шэкспіра і некаторых іншых твораў.

Другі з'езд кампазітараў Беларусі

Творчасць — асноўная праца кампазітара

Учора ў Мінску, у клубе імя Дзержынскага адбыўся Другі з'езд кампазітараў Беларусі. З уступным словам выступіў старшыня праўлення Саюза народных артыстаў ССРР Я. Шкюк. Далейшы і гэты праслухалі першым сімфанічным канцэрт на творах беларускіх кампазітараў.

Канцэрт беларускай музыкі

У апошнім перададзёўскім канцэрте беларускай музыкі значнае месца занялі творы А. Багатырова, — яго першая сімфонія і добра вядомая сучаснаму кантата «Беларусь».

Першая сімфонія А. Багатырова, якая выканана ў новай рэдакцыі, выклікала цікавасць з боку слухачоў. Гэта — адызіялічнае, навіянае па дэманічнай Віялай Адызіялічнай ваіны. Ад таго такія трагічныя і ў той жа час поўная суровай стрыманасці тэма ўступу да першай часткі. У нарастаючым хваляванні чутны галасам, на фоне якіх разьлівае гуцьня вядучая тэма. Напоўнена агульнай напругай руху, яна становіцца парывістай і трывожнай. Кулінаўнае напружанне загартаецца, па-ступовам захатаннем гуцьня. На гэтым фоне нараджаецца новая другая тэма пастаральнага характару, якая гуцьняць як найгрым жалейкі. Кампазітар паслядоўна і ўдзяльна развівае сваю думку. Зліцце двух тэм прыводзіць да больш прайгранага і напружанага развіцця, у якім слухач можа намаляваць сабе складаныя і суровыя барацьбы ўжо ў першай частцы сімфоніі.

Другая частка вельмі маляўнічая. У ёй вядзецца месца займаюць вобразы беларускай прыроды, сцяны народнай вяселлі. У музыцы адчуваецца жыццёвая думка, графічнасць. Усё гэта стваряе натуральны кантраст паміж драматычнай першай часткай і гераічным фіналам, які ўрачыста запырае твор.

Сімфонія А. Багатырова трохчастковая і ў гэтым ён сваясабавіваецца. У ёй ёсць унутранае адзіства думкі і мэты. Таму ўступу можна разглядаць як асноўную рэвалюцыю ўсёх іншых таматэчных ніняў. У наступных частках музыкальнае сугучна галоўнай думцы першай часткі.

Мелодыя мовы, меладычнасць і вярцець тэм, паслядоўнае драматычнае развіццё думкі сведчаць аб высокаартамавым вышарэстанні традыцыі ў гэтым жанры.

У аркестраўні сімфоніі кампазітар выкарыстоўвае багаты тэмбравы фарбам ахаль кожнага з інструментаў, галоўным чынам у сольных партыях. Але ў той жа час у партытуры ёсць так званыя аркестравыя пасты (напрыклад, у першай частцы сімфоніі). Сустрэаецца няўдалае скарэстанне рэгістраў для асобных інструментаў (скрыпка, валторні). У I і II частках адчуваецца залішняе расцягнутасць.

У другім аддзяленні канцэрта былі выкананы «Беларуская увертура» Л. Абелівіча і «Маляўнічая сюіта» Г. Вагнера. Творчасць Абелівіча складаецца: санаты для фартэпіяно, скрыпкі і фартэпіяно, сюіты для 2-х фартэпіяно, трыя для фартэпіяно, скрыпкі і віяланчэлі, Беларуская рэканія для сімфанічнага аркестра, дзве сімфанічныя увертуры, цыкла рэмансаў на тэксты Я. Коласа, М. Багдановіча, А. Міцкевіча, Берса, харавыя намы на тэксты М. Танка і іншых. У многіх творах кампазітара раскрываецца яго талент, Фартэпіяныя санаты (асабліва 3-я), некаторыя цыклы рэмансаў вызначаюцца тонкасцю і арыгінальнасцю майстэрства.

«Беларуская увертура» поўная жывапераданнага і настрывага лярыву, які характарызуе карціны радасці і вяселлі. Яна пабудавана на аснове песенных і танцавальных тэм, што бытуец у народзе. У ёй многа аркестравых удач, але развіццё сюжэта ўнутрана замкнутае, маляўнічае.

Увертура выканана аркестрам пад кіраўніцтвам Б. Афанас'ева неадараткова выразна. Дыржор не ўдалося ўтрымаць хуткі тэм, вызначаны аўтарам, у выніку гэтага страчана маляўнічасць гуцьня інструментаў.

Г. Вагнер — маляўнічы беларускі кампазітар. Ён аўтар сімфоніі, струннага кватэрта, фартэпіянага трыя, канцэрта для фартэпіяно і Беларускага народнага аркестра, фантазіі для скрыпкі з аркестрам і іншых твораў.

«Маляўнічая сюіта», напісаная для хору, сагіта і сімфанічнага аркестра, была створана ім у 1954 годзе як дыпломная работа. Першая частка сюіты называецца «Слаўс, вянчаны», другая — «Нам вена імянуцца», трэцяя — «Нямо з калгаса і чацвёртая — «Вядзе у калгас».

Твор, напісаны прастай і дэстэнай мовай, захавалі сваёй жывапераданнасцю, багатасцю.

Але ў меладычных напевах сюіты няма арыяцы, інавіўнальнага пошуку аўтара, свежасці ў гуцьня. У чацвёртай частцы адчуваецца мелодыі знаёмых масалых песень.

Кампазітару трэба было-б паклапаціцца аб больш яркім аркестравым уступе да першай часткі. Прамернае спраччэнне яго зніжае мастацкую вартасць музыкі. Асабліва хор у 3-й частцы мае партыю ў больш цікавым маляўнічым развіцці.

Творы ўзята выкананы калектыўным аркестрам філармоніі (дыржор М. Шнейдэрман) і Дзяржаўнай капэлай БССР (мастацкі кіраўнік Р. Шырма).

Як і ўсякая грамадска-карысная праца, творчасць кампазітара патрабуе вядліка часу і значнага напружання маральных і фізічных сіл. Гэта складаны працэс, які суправаджаецца напружанай работай думкі, заручкай пэспеху з аўдыенца штодзённай працы. Вядлікі музыкаў мінулага былі і вядлікі працаўнікі: Чайкоўскі і Рымскі-Корсакаў не чакалі натхнення. Яны шукалі і знаходзілі яго ў працы. Неадрама Чайкоўскі вярнуў, што натхненне — гэта гаспа, якая не любіць наведваць сядзібу. Аб вядлікіх працаздольнасці сведчаць спадчыныя савецкіх кампазітараў Мяскоўскага і Пракоф'ева. Нягледзячы на ўзрост, працывае працавіце наш старэйшы беларускі кампазітар М. Чуркін. Штодзённая творчая заняткі навіна быць патрабаванне кампазітара і неадаравальна, калі гэтыя матчынасці не скарэстаўваюцца.

Але бывае і так. Імкненне кампазітара да актыўнай творчай работы намагаецца на сур'ёзна перашкоды, такія, як прамерна перагружанасць саўзбаванні, адміністрацыйна і грамадскім даручэннямі. Іны раз перагрузка дамагае такога ступені, што творчая работа становіцца немагчымай з-за недахопу часу і сіл. Така расставіла кампазітараў фактараў распушчэнні, калі кампазітару фактараў адхіляюцца ад творчасці, не садзейнічае справе развіцця музычнай культуры.

Гэтае сфармаванае не аўдыенца ні вышарэстанне, ні перавалічэнне. Звернемся да фактаў.

І. Цікоці апроч работы ў філармоніі (мастацкі кіраўнік) выкладае ў музычнай школе, аўдыенца старэйшай праўлення Саюза кампазітараў БССР, членам рэпертуарнай і тэатральнай камісіі Упраўлення па справах мастацтва Міністэрства культуры БССР, членам праўлення Саюза кампазітараў ССРР, членам мастацкага саветаў Міністэрства культуры БССР, філармоніі і тэатра оперы і балета і г. д. Гэта, так сказаць, больш ці менш настаяннае кола абавязкаў.

Апроч таго, І. Цікоці ўводзіць у склад журн аглядаў мастацкай самадзейнасці, часта запрашэння на розныя сходкі, асядзэнні, нарады, сустрэчы, выступнае ў друку і па радыё, дамагае маладымі і самадзейным кампазітарам.

Не прыходзіцца пасля гэтага адзіліцца, што таленавіты кампазітар І. Цікоці аддае зусім мала ўвагі сваёй творчасці.

Р. Пукет усёе работы дзень прыводзіць на радыё. І толькі вельмі мізарную рэштку часу аддае творчасці і тую за які не адыходзіць адначынку. На працу ён аддае і выхадны дзень, таксама пазабываючы сабе адначынку. Апроч работы на радыё, Р. Пукет актыўна ўдзельнічае ў грамадскім жыцці, аўдыенца дунатам грамадскага савета. Радкі агляд мастацкай самадзейнасці абыходзіцца без яго ўдзелу.

Мала часу адраўнаваюцца ад умоў Я. Цікоці і Р. Пукета ўмовы працы і аўтара гэтых радкоў. Апроч таго і пазаваны мэрарыяўстваў, якіх патрабуюць у дзень, наабрецца да 160—180 у год. І гэта не лічычы навуцальнай і навукова-даследчай работы ў кансерваторыі і незалежнага вышарэстання ўсаладка ролу даручэнняў, што ўзнікаюць амаль штодзённа.

Прамерная занятасць перашкоджае не толькі паглыбленай творчай рабоце, яна аддае кампазітара ад жыцця.

Німа часу павываць на прадырмствы, у калгасе, сустрэцца з людзьмі, убагаціць сабе новымі назіраннямі, уражаннямі і думкамі, выехаць у творчую камандзіроўку на працяглы час, глыбока вывучыць жыццё. Такія замкнутасць у прымычым кола паздэй зусім не садзейнічае развіццю творчай фантазіі і агульнага круглагаду кампазітара.

Павярхоўнае, з чужых думак і ўдзельнаў усурывіцце жыцця праз друк, радыё, кіно ні ў якой ступені не можа замяніць наақта неаарэднага азнамлення з жыццём. Ад Першай да Шостаў сімфоніі Чайкоўскі ішоў не толькі шляхам узналежнення майстэрства і папярона кола вобразнаў, але і шляхам актыўнага прыкніжэння ў жыццё, выдзельнае глыбокіх жыццёвых супярэчнасці. Такім шляхам ішоў і Бетховен да Дэсятэй сімфоніі. Абодва іны выступалі не толькі як выдатны мастацкі свайго часу, але і як выдатны савіфісты-мысліцелі, якія спрабавалі стварыць і вырашаць важныя жыццёвыя праблемы.

У творчай рабоце ўдзельнічае роздум, абатуленне асобітых жыццёвых уражанняў і назіранняў. Але гэтаму перашкоджае занятасць, распыленасць увагі на розных аб'ектах. Сур'ёзна прыкніжэнне ў задуму, з многіх парывістай зналісі лепшы, адчуць і пераціць свой творчае ціла ныма матчынасці.

З прычынай занятасці кампазітара мала сустракаюцца і не прадуць з вышарэстаннямі сваіх твораў, а творчая сувязь паміж імі вельмі патрабав.

Мне здаецца, у нас у краінах інапрывільна адносіны да кадраў. Вядома, ладч «укаччаць» у работу адны і тыя-ж «выпрабаваныя» прывільны, чым-шукаць «уважліваць» і ўдзячыць у грамадскае дзейнаўсць з золных, энергічных людзей. Але ніхай нас больш за ўсё неакоіць тое, што некаторы кампазітары не выконваюць свае творчыя планы з году ў год, не працягваюць творчай актыўнасці. Калі кампазітар трапіць у штатны расклад Міністэрства культуры (адміністрацыйна і педагогічна работа), дык яму нельга разлічваць на матчынасць суманяння работы і творчасці. У Саюзе кампазітараў даўно вядома аб нароўнамернай нарузцы кампазітараў, але нічога не робіцца для таго, каб варнуць залішне перагружаны кампазітараў да нармальнай творчай работы.

Час у гэтай справе наведзі належны парадка. Арганізацыя работача часу кампазітара не аўдыенца толькі яго асабістай справы. Ранішні XX з'езд КНС патрабуюць ад нас такіх твораў, якіх адпавядаў б навуцці, настрою, думкам, велічым сыванам саветаў народна. Каб напісаць такі творы, трэба многа і сур'ёзна працаваць. Таму неабходна вызваліць прамерна перагружаны кампазітараў ад залішняй занятасці нятворчай справай — ад непатрабных сходаў, насядзэнняў, нарад.

Натуральна, кампазітар не можа быць зусім свабодным ад удзелу ў грамадскай рабоце. Творчая біяграфія саветскага кампазітара без актыўнай грамадскай дзейнасці ішоўна. Але грамадскае дзейнасць кампазітара навіна быць стаўмудам для творчасці, а не перашкодай, як гэта іны раз здараецца.

Таму трэба пакончыць з неарганізаванай тратай часу кампазітара.

Вырашыць гэтае набабелае пытанне навін наш з'езд. Талі ў нас будучы і лепшы творчыя вынікі. А пакуль што наша работа выгядае так, як у свай час намаляваў В. Маякоўскі:

Просідець
собраўні дзесті.
Дні летят,
недзлі таят...
Аж моголь
натор
на месце,
на котаром
засядзетаў.
У. АЛОУНІКАУ.

Усё гэтае мы ўсё пра пчолы ды садзі дзесті кві. Дай мне пачаць дая дашы. Кінуў Янік Купалі запіны мне.

Рознымі шляхамі знаходзіла Елізавета Цімафееўна калі да сэрца чытачоў. Вакол бібліятэкі пачаў згуртавацца актыўны стаяны наведваліцаў. Яны не толькі самі добра ведалі дарогу ў бібліятэку, але і паказвалі яе іншым. Так, Рыгор Васільевіч прывёў сюды свайго памісніка і сказаў:

— Запішыце Амяляна. Ніхай розуму нааіраецца.

Праўда, Амяляна Фёдаравічу было ўжо за сорак год, і ён ужо называўся німаля жывагата вольнаў, але кнігазубам стаў не меншым, чым сам Рыгор Васільевіч. Маладым Ігнатчыкам побач з кнігамі па гароднінцу і жывагатадоўлі пачаў чытаць рускія народныя казкі.

Паступова кніга ў жыцці калгасніку вёскі Сіманавічы заняла трывалое месца, яна стала памочнікам у працы, дараччым у жыцці, сыврам у горы. Даведаўца Елізавета Цімафееўна, што ў адной з сем'яў паравалася дзіця, і нсе ў гэты дзень кінуў «Мяні і дзіця». Смятку тую кніжку сустрэкаць з неадаравінасцю, самі, маляў, ведаем, як гадаваць дзіця, а

што тым, што нібы асобныя тэксты не з'яўляюцца вельмі каштоўнымі з мастацкага боку. Але ці заўсёды іх трэба разглядаць асобна ад музыкі? Есць такія тэксты вядомых паэтаў, якіх настолькі заліваюцца з музыкой, што без яе мы іх не ўваўліем, так як і не ўваўліем музыкі без гэтага тэкста. Возьмем хоць-бы вядомае нам сучаснае песню «Полешко-полесь» (тэкст В. Гусева). Тут тэкст настолькі арганічна заліты з музыкой, што зусім не выклікае ў нас пырчанняў. А такія выпадкі бываюць часта. Таму пры вынаўчэнні якасці работы паэта ў песні трэба ўлічваць асабілісці жанра і не спянацца выносіць той ці іншы суб'ектыўны прэсуд.

Вы не араўмеіце мяне так, што нібы я патрабую песенным тэкстам нейкай амнісціі за драўню якасці. Ніколькі. Але якасць тэксту павінна ў першую наргу вызначыцца адпаведнасцю той задачы, якую ён выконвае.

Навіншчым нашай увагі да песні выклікаецца ніч і тым, што рэпертуар нашых распушліваных харавых калектыў вельмі слаба папавяліцца новымі творамі. Нейк атрымаўца так, што і кіраўнікі готых калектыў і Упраўленне па справах мастацтва Міністэрства культуры БССР праўдліва мала клопатаў ад песні. Хіба можаа лічыць нармальным, калі за ўвесь мінулы год кампазітары не стварылі ніводнага цікавага-акапальнага хору? Хоцяцца сказаць і кіраўнікам харавых калектыў: не пускаяйце сваю справу на самадзей, больш турбуіце паэтаў саказамі. Не давайце ім спакоу ў тым часе, накуль не атрымаеце таго, што вам патрабна для рэпертуару. А патрабна вельмі многае.

Нашы людзі ўжо даўно чакаюць масалаў, даходлівых і яркіх па мелодыі песень, асабліва аб камуністах, аб партыі вядліка Леніна. Тое, што зроблена ў гэтым кірунку, ні ў якой меры задавальняе нас не можа.

Патрабна больш песень і аб нашай шчэпальвай Радзіме.

Па-за ўвагі кампазітараў і паэтаў засталася «лічак прапоўна дзейнасці

што адна расту я
В зтом огороду.
Грустно, сиротинка,
Я стою, качаюсь,
Что к земле былинки,
К тылу прибгаюсь.

Гэтыя строфы нічога не дахавалі да развіцця мелодыі, толькі заміналі яму, і былі апушчаны. Народ з тонкім мастацкім густам нааправіў і наступную строфу, якая чыталася так:

Там, за тыном, в поле,
Над рекой глубокой,
На просторе, в воле,
Дуб расстёт высокий.

Пасля прагаві яна атрымалася зграбнай, дэкай і неамагасоўнай:

А через дорогу,
За рекой широкой,
Так же одиноко,
Дуб стоит высокий.

У выніку такой карпатлівай работы тэкст зазаяў сапраўднай прыгожасцю. Папер да яго нічога не прыбаўні і нічога не адбавілі.

Уважліва адратагаў народ і тэкст такой вядомай песні, як «Степь да степь кругом». У аўтара гэты тэкст меў 60 радкоў. Народ скарэціў яго да 36 і зрабіў лепшым і больш атрыбным.

Песенны тэкст патрабуе асабілісці шіфтоў і кампазіцыі. Ён не першым замаўраваага дэспіна, шматтамаасці і шматпудаванасці, цікакватых для вынаўчэння выразаў, збегаві значных гукіаў, складанай метафарычнасці і г. д. Тэкст навін быць невадлікі па намеру, выдывочна прасты і ў той жа час мець глыбокі думкі, раскрываць глыбокі чалавечыя пачуццвыя нааправае асабілісці ланкаўчэнні. Нейка патрабуе асабілісці ланкаўчэнні, што не заўсёды ўлічывацца бела-рускімі паэтамі. Таму яраакая з вядлікі вершы ў прамере работы кампазітара скарэчаюцца і часта патрабуюць аднаведнай літаратурнай праці. Такое скарэчэнне тэкста верша зроблена кампазітарам У. Алоунікавым пры напісанні вядомай «Песні пра Заслонава».

Усё гэтае прыкладзіла даказваюць, што паэты навін ведаць і ўлічываць асабілісці песні.

Часта наўважлінасць да песеннага жанра асобны таварышчкі растуамчава-

Что шумишь, качаешь,
Тонкая рябина,
Низко склоняешь
Головою ко тину.

Народ гэту строфу зрабіў і прапей і дакладней, выкінуўшы нааправае для спявання злучэнне глухіх «х тыну» і атрымаўся:

Что стоишь, качаешь,
Тонкая рябина,
Головою склоняешь
До самого тина.

Пасля гэтага народ выгяда і наступна дзаве страфы:

С ветром речь веду я
О своей невзгодке.

Літаратурныя ввістаўкі і вечары

КАНДРАТА КРАПІВЫ

Літаратурныя ввістаўкі і вечары

У Беларускай дзяржаўнай бібліятэцы імя В. І. Леніна адкрыта выстаўка, прысвечаная творчасці К. Крапівы.

Сярод выданняў, прадстаўленых на выстаўцы, знаходзіцца невадлікая кніга «Асц» з партртам аўтара, кнігі «Пра нашых шкідлікаў папоў ды ўгоднікаў», «Хвадос-чырвоны нос», шматлікія выданні баск, раман «Мядзведзічы».

У асобнай вітрыне — першыя кнігі драматычных твораў пісьменніка і шматлікія новыя выданні на беларускай, рускай і украінскай мовах.

Шырока прадстаўлены навуковыя працы К. Крапівы і яго пераклады з замежных моваў і мову народнаў Савецкага Саюза.

Уздзешчына — радзіма К. Крапівы — шырока адзначае любілы свайго земляка. Літаратурныя ввістаўкі, якія адлюстроўваюць яго творчы і жыццёвы шлях, можна ўбачыць у многіх школах, хатах-чытальнях, сельскіх клубах і бібліятэках раёна. У Прысмянаўскім сельскім клубе, Світаўскаўскай і Сямінаўскай сельскіх бібліятэках праводзіцца калектыўныя чыткі многіх твораў пісьменніка, арганізоўваюцца гутаркі, прысвечаныя вядомаму земляку.

Раённым Дзекультуры рыхце вядлікі літаратурны вечар на творах К. Крапівы.

Чытальнік баск К. Крапівы

Надаўна на сцяне Уздзешскага раёна Дома культуры з рознастайнай праграмай выступалі аматары мастацкай самадзейнасці мільёнах сельскагаспадарчых арцельскіх раёнаў.

Калі вядомы канцэрт аб'явіў, што з мастацкім чытаннем баск К. Крапівы выступала шафер калгаса «Перамога» В. Ус, у зал пачуліся бурныя апладісменты. В. Ус ужо не першы раз выступала з чытаннем баск свайго земляка на раённых, абласных і рэспубліканскіх аглядах мастацкай самадзейнасці. Каб наабыць выраза на перадачы сюжэт байкі, чытальнік, апрача мовных сродкаў, шырока выкарыстоўвае характэрныя жэсты і міміку. Байка ў выкананні В. Ус ным інтэрысам. Чытальнік таксама ўмее выраза і па-майстэрску дасяецца да прысутных і мараль байкі.

Калгаснаму шаферу В. Ус больш чым за 40 год. У яго рэпертуары ёсць творы беларускіх пісьменнікаў-байкапісаў, але садзейнае чытальнік пераважна ўвагу ў сваёй творчасці аддае байкам свайго земляка К. Крапівы, з якімі ён выступае на самадзейнай сцэне ннч з дзіцячых год.

А. МАХНАЧ.
(Наш кар.)

Вера Катлова — работніца Літскай абуткавой фабрыкі (Гродзенская вобласць) — майстар вышыўкі. Яна аўдыенца ўдзельнае галадкі аласных выставак самадзейнага вышываўча мастацтва. Свой багаты вопыт майстар перадае маладым работніцам фабрыкі.

На адымку: В. Катлова дома за вышыўаннем. Фото Г. Ткачэні.

Шлях да сэрца чытачоў

Зменлівая зіма на Палессі. Раніцай стаў густы туман, узалеў ішоў снег з дэкальжам, а ўвечары ўдзельнае заўрху.

Мяцельная да дому з яра адведзеннымі вокнамі дзе юнак. Ён узнімаецца на высокі галык, абівае снег з вадэнак і толькі тады адчыняе дзверы. У пакоі, дзе стаяць паліцы з кнігамі, ён адмае шапку і вітаецца.

— Добры вечар, Елізавета Цімафееўна.
— Добры вечар, Аляксей, — чэ ён вельмі голас — што і непагоды не спалохаўся?
— Вось дачытаў цікавую кніжку «Гумар і сатыра» Кандрата Крапівы і прышоў вярнуць. А надвор'е што. Дарога сюды мне добра знаёма.

Сміхлівак Аляксей Бранко дастае з партфеля старанна згорнутую кніжку.
— Што-ж табе даць?
— А я сёння нічога браць не буду. У таварышні ўваў пачытаць цікавую кніжку. Елізавета Цімафееўна зноў схіляецца над сваім столам. У яе чорных вадэсах прыкметна сівізна, якая так не пасе да яе маладога твару з жывымі, поўнымі энергія вачыма.

— Ох, ужо гэтыя справядзачы! Колькі кніг выдзельнае Кіаму мужчыням, жайчыне работу, чым рабнц справядзачу ад ёй на ўсёх гэтых гарах. — І бібліятэкар, удзільнушы, аноў бярэцца за працу.

З дзіцячых год Елізавета Цімафееўна па-любляла кнігу. Закочышы курсы, якія ядэрылі ў Гомелі, яна пачала працаваць настаўніцай пачатковай класаў, а пасля вышарэстанна стая бібліятэкарам. Ёя працявала работу ў Пінскай гарадскай бібліятэцы. Тут у вядлікіх калектыўнае многаму яна навуцалася, перавада вопыт таварышаў, якіх прыцоўваў па прапанаванне кніг не адзін дзесятак год.

Але Елізавета Цімафееўна цягнула на самастойную работу. І калі яна даведалася, што ў палесскіх сёлах вырашана адркрыць новыя бібліятэкі, дзі першай выказала жаданне паехаць працаваць у вёску. Уста было летам 1952 года.

Усё трэба было пачынаць занова. Знайчы і абсталяванне памочнікаў, закупіць ліччывыя прылады — прыліччывы чытачоў, зрабіць тым каб кніга стала жадаанай гаспадары ў доме калгасніка.

Першыя чытчы, вядома, знайшліся хутка. Гэта былі вучні сямігадовай школы. Але дарослых чытачоў было мала. Елізавета Цімафееўна пачала падворны абход. Спачатку заходзіла ў дамы проста так, каб пааамаіцца з людзьмі, пагаварыць і расказаць аб працываным у свежым нумары газеты. З жывых гутарак бібліятэкар даведвалася аб тым, што цікавіць і хвадосе калгасніку. Не адзін дзень аддала на такіх сустрэчы Елізавета Цімафееўна, не адзін кілометр выхадзіла па вёсках, бо Сіманавічы цяжка было назваць вёскай у значнавым сэнсе гэтага слова. Па сутнасці гэта было мноства дробных хутарок, якія раскінуліся на прасторах калгаса «Чырвоны артыст».

Алюічым яна прайшла да Ігнатчыкаў. Елізавета Цімафееўна ведала, што гаспадар дома — 60-гадовы Рыгор Васільевіч захваліцца пачытайствам, мас некалькі вузкіх пачтараў. Рыгор Васільевіч буркнў, што ён ведае сам не менш, чым некалькі дзён ужо сам прыйшоў у бібліятэку, папрасіў кнігу аб хвадосах пчол. Рыгор Васільевіч узяў кнігу па пачытайству і аглядніўся. А алюічым ён сказаў Елізавете Цімафееўне:

—

Па аўтобусных маршрутах

Падарожныя нататкі

У памяшканні мінскага пасажырскага аўтобусага вакала вісіць схематычная карта міжгародніх ліній. Стрэлкі, якія абазначаюць маршруты аўтобусаў, злучаюць Мінск з Брэстам, Гродна, Віцебскам, Полацкам, Паставам, Халонічамі. З Мінска кожны дзень адпраўляюцца пасажырскія аўтобусы ў сталіцу нашай Радзімы — Маскву.

Да пачатку гэтага года ў рэспубліцы падлічалася звыш ста міжгародніх ліній, якія звязвалі 62 гарады і 93 раённыя цэнтры. Колькасць такіх ліній у параўнанні з 1955 годам значна вырасла.

І ўсё-ж на многіх маршрутах аўтобусы не забяспечваюць перавозку пасажыраў. Справядлівыя скаргі паступаюць на арыўну работу вакалаў, асобных вадзіцеляў і кандуктараў. Многія з іх доўга чакаюць на станцыях аўтамабільнага транспарту і шасэйных дарог рэспублікі часцей бываюць на станцыях і гутарылі з пасажырамі.

ЧАКАЮЧЫ АЎТОБУС

Жыцар горада Віцебска пенсіянер Мікалай Міхайлавіч Гарчыра прыхаў пагасціць у Мінск да сына. Назад у Віцебск ён захацеў ехаць аўтобусам — гэта хутчэй і больш зручна, чым поездам. На жаль, ні ў першы, ні ў другі дзень Гарчыра не паехаў: не ўдалося знайсці білетаў. Магчыма, яму, як пенсіянеру і чалавеку пажылым, выдалі б білет без чаргі, але прапрацаваў да касы, дзе тоўпілася мноства пасажыраў, ён не змог.

Раўняй большасць аўтобусаў адыходзіць ад вакала амаль адначасова, а каса адна. Натуральна, што адрозны памінаюцца спрычы: каму атрымаць білет раней — пасажыры на віцебскі аўтобус, на брэсцкі і магільдзкі? Есць і другая каса, але яна, на жаль, працуе рэдка: то касы хворы, то яшчэ якія-небудзь прычыны.

Пасажыры хвалюцца яшчэ і таму, што звычайна ў дзень адпраўкі аўтобусаў прадаюць толькі 10—15 білетаў. Астатнія распрадаюцца гэтай-жа касай папярэдне на дзень-два раней.

— Як-жа ўсё-такі паехаць? — абурана пытаецца Мікалай Міхайлавіч, хваляючы кніжку пенсіянера.

— Як хочаце, — стомлена адказвае дзяжурны на вакале. — Калі хутка трэба, дык лепш поездам. Касы — праз плошчу.

Следзячы за Гарчырамі накіроўваюцца да вакала грамадзян Леўчанка з дзіцем, студэнтка Віцебскага педтэхнікума Мароз. Часта не могуць выехаць і камандзіроўчаныя (асобнай касы для камандзіроўчаных няма). А калі і звартаюцца хто-небудзь да дзяжурнага, прадаўцаў камаўдзіроўкаў, дык у большасці выпадак атрымаюць кароткі і роўнадушны адказ: «На агульных падставах...»

Дарчы, аб пасажырах з дзецьмі. На мінскіх аўтобусных вакалах ёсць дзіцячыя пакой. Але, на жаль, ён не апрацоўвае свайго прызначэння і існуе, вядома, толькі для дзіцячых перад выездам на вадзіцельскіх. Пасажыры з дзецьмі, а які ёсць — не так шмат. Пасажыры з дзецьмі, а які ёсць — не так шмат. Пасажыры з дзецьмі, а які ёсць — не так шмат.

Навошта вешалка? — здзіўлена пытаецца дзяжурны на вакале. — Пасажыры з дзецьмі могуць і ў паліце. Ды і ў паліце, хоць і ў рэдка. Усё роўна ніяк распрацавана не будзе...

Ішчыя пасажыры з дзецьмі сядзяць у вострабной вакала на рэчак (завак не хапае).

— Няўжо столькі пасажыраў штодзённа едзе ў Гомель, Гродна, Брэст? — пытаюцца многія.

Вядома, не! Возьмем маршрутную карту аўтобуса Мінск — Віцебск (вадзіцель тав. Цыбульскі). У азіні з рэйсу прададзены білеты размеркаваліся так: да Віцебска — 16, да Аршанскага скражыванніч — тры, да Талчына — дзевяць, да Крупаў — адзін. Завалася б, што на такі аўтобус у першую чаргу неабходна выда-

ваць білеты пасажырам, якія едуць да канцовага прыпынку, а затым астатнім. Апрача таго, па маршрутах Мінск—Орша штодзённа курсіруе асобны аўтобус, на які нярэдка выдаюцца білеты толькі да Калодзішчаў.

— Мы прадаем білеты ў парадку жывой чаргі, — гаворыць начальнік аддзела пасажырскага перавозак тав. Дабужскі. — Пасажыры просіць білет да Крупаў — мы абавязаны даць. Такія інструкцыя міністэрства.

А чаму-б міністэрству не ўключыць у інструкцыю пункт, які-б гаварыў: у першую чаргу выдаюцца білеты да канцовага прыпынку... Тав. Дабужскі згодзен з гэтым. Згодны і іншы адказныя работнікі, але пакуль што нічога не зроблена, каб насаці адпаведны парадок.

У разе гарадоў — Брэст, Баранавічы — абсталюваны ўтульнымі, прыгожымі аўтобуснымі вакаламі. А вось пра Віцебск і гэтага не скажаш. У невялікім пакой брудна і халодна. Шыбы ў дзвярах выбіты, а самы дзверы непадатныя і зачыняюцца дрэнна.

Дзяжурныя аўтобусных вакалаў і вадзіцелі чамусьці лічыць, што адпраўляюцца машыны ў рэйс не абавязкова па раскладу. Гэта, маўляў, не поезд. У выніку на многіх станцыях аўтобусы міжгародніх ліній адыходзіць са спазненнем на 15—20 хвілін. Апошні час з Віцебскага вакала аўтобусы адыходзіць па маршрутах (Лельча, Чашнікі) адпраўляюцца з затрымкай на 15 хвілін. Тое-ж самае адбываецца з аўтобусамі Полацк — Віцебск і Полацк — Мінск. На мінскіх вакалах адпраўлены на п'яць-сем хвілін пазней не лічацца парэшым раскладу.

Асабліва парухаецца графік пры зваротным рэйсе аўтобуса. Мы не гаворым аб тым выпадках, калі затрымка выклікана прычынамі, што не залежыць ад вадзіцеля — снежнымі заносамі і г. д. Але часам і самі вадзіцелі не спяшаюцца ў вызначаны час закончыць маршрут. Таму на вадзіцельскіх неадомна прыход той ці іншай машыны.

— Чакайце, — гаворыць у Віцебску касы тав. Суворова. — Калі прыйдзе аўтобус, убачыце самі...

А ішчы раз яна адказвае і так: — Не церпіце вам, ці што? Няма часу — ідзе дадому...

Пасажыры неаднаразова скардзіліся на пачынальніку станцыі тав. Увавічкіна на грубае абходжанне касіра з наведвальнікамі. Дыходзяць скаргі і да аўтагаспадарчых кантор. «Гэта нам вядома — гаворыць тав. — што зробіш, калі чалавек такі...» На жаль, такія людзі працуюць і на палкавай аўтобуснай станцыі.

Пасажыры набылі білет да Брэста. Шлях далей — звыш 200 кілометраў. І на ўсім працягу дарогі яму доводзіцца трымаць у руках невялікую сетачку з рэчамі ці прывізіямі.

— У нас усё аўтобусам такія, — тлумачыць у міністэрстве. — Не наша віна... Хутка атрымаем дваццаць новых. Там і паліцы для багажу, і кручкі...

А ў сучасны момант ні ў адным з аўтобусаў якіх курсіруюць на міжгародніх лініях рэспублікі, няма нават кручкі, на якія можна было-б павесіць сетку. Хіба-ж не маглі работнікі аўтобуснай станцыі правесці добрую ініцыятыву і зрабіць усё гэта сама?

Прынята лічыць дробязню, якая не падлягае абмеркаванню, калі ў аўтобусе не прымураваны месцы, хістаюцца сядзенні, драмляць шыбы.

На ўсё без выключэння міжгародніх ліній парухаецца інструкцыя аб руху аўтобусаў. Узьмі хоць-бы такія факты. Аўтобусы Полацк — Віцебск (вадзіцель тав. Хаўстоў) па нейкіх прычынах не спыніўся на станцыі Ветрына. Прааскаржыў Хаўстоў і станцыю Празароўкі, калі-б там не выходзілі пасажыры. А ён-жа абавязаны спыніцца на кожнай станцыі, незалежна ад таго, выходзяць там пасажыры ці не.

Здарэцца і наадварот. Вадзіцель тав. Ліпніцкі не супраць спыніцца не толькі на станцыях, але і ў дарозе. Сустрэўся, напрыклад, аўтобус са звышым вадзіцельскім спыніўся, пагаварылі. Часам і на прыпынках Ліпніцкі затрымаўся больш належава часу. Так, у Талчыне звычайна прастойвае па гадзіне, замест трыццаці хвілін. Праўда, гэты прастой часта выклі-

каецца дрэнным абслугоўваннем пасажыраў у сталовай, дзе яны падоўгу вымушаны чкаць абеду. На іх скаргі афіцыйна і звычайна адказваюць:

— Ды нас усё наведвальнікі роўня... Не падабецца — можаце ехаць далей... У Талчыне рэдка каму з пасажыраў удаецца пабавесці. А ўсё гэта лёгка ліквідаваць. Безумоўна, у сталовай усё наведвальнікі роўня... Але ўсё-ж перавага (зараўмема, не юрыдычная) павінна аддавацца чалавеку, які знаходзіцца ў дарозе. На жаль, гэты прыклад характэрны не толькі для маршруту Мінск — Віцебск, але і для большасці іншых міжгародніх ліній.

Вялікай назручнасцю для пасажыраў міжгародніх ліній з'яўляецца перагрузка машыны, Узьмі зноў-такі аўтобус вадзіцеля тав. Цыбульскі. Замест 28 чалавек з Мінска выехала 31. У Барысах было ўзята яшчэ шэсць чалавек. У Талчыне азеда дзевяць, а ў машыну ўвайшло звыш дзевяці чалавек. Усё дарогі ім прыйшлося стаяць у праходзе.

Перагружаюцца аўтобусы, якія курсіруюць на лініях Мінск — Паставы, Віцебск — Сяно, Полацк — Расоны, Мінск — Магілёў і іншыя. Вадзіцель тав. Хаўстоў па патрабаванні пасажыраў спыніўся пасадку прыклад далей да Грудзей і, дзякуючы паказанням галавой, сказаў:

— У пясчані, ды не ў кручэ... Я хіба грошы сабе бяру?.. Мы дзяржаўны план выконваем...

Вялікай назручнасцю для пасажыраў міжгародніх ліній з'яўляецца перагрузка машыны, Узьмі зноў-такі аўтобус вадзіцеля тав. Цыбульскі. Замест 28 чалавек з Мінска выехала 31. У Барысах было ўзята яшчэ шэсць чалавек. У Талчыне азеда дзевяць, а ў машыну ўвайшло звыш дзевяці чалавек. Усё дарогі ім прыйшлося стаяць у праходзе.

Большасць дзяржтараў школ — моладзь, якая толькі што скончыла музычныя навучальныя ўстановы і не мае ніякаго вопыту работы.

Яны не ведаюць, з чаго пачаць навучальны выхавальную работу. Не дзіўна, што ў гэтых школах дапускаецца шмат рад сур'ёзных памылак, якіх у першых дзён адбываюцца на якіх музычных падрыхтоўкі вучняў.

Неўдзя не ўказваць і на той факт, што ў галіне ўліку заняткаў у школах таксама пануе страўнае бязладдзе. У адной

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

Музычныя школы патрабуюць дапамогі

дапамогі

З кожным годам пашыршаецца сетка музычных школ, у якіх навучаюцца сотні дзіцячых дзяцей. Але, на вялікі жаль, кіраўніцтва гэтых устаноў, метадычныя дапамога ім і кантроль за іх работай ажыццяўляюцца недавальна. Музычныя школы па сутнасці пакінуты на волю лёсу.

Калі школы сталі непасрэдна падпарадкоўвацца абласному ўпраўленню культуры, становіцца не пацешна. Работнікі аддзела часцей за ўсё не з'яўляюцца спецыялістамі музыкі і ўраўняць тое ці іншае пытанне, аказваць метадычную дапамогу яны пры ёсці і жаданні не могуць. Музычную школу звычайна ўспамінаюць тады, калі трэба ўключыць не прадэстаўлююць у склад той ці іншай камісіі на мастацкім аглядае самадзейнасці ці паслаць у раён для аказання метадычнай дапамогі калектыву самадзейнасці.

Невыпадкова ў рабоце школ існуе разнабой, няма адзінай сістэмы навучальна-выхавальнай работы.

Большасць дзяржтараў школ — моладзь, якая толькі што скончыла музычныя навучальныя ўстановы і не мае ніякаго вопыту работы.

Яны не ведаюць, з чаго пачаць навучальны выхавальную работу. Не дзіўна, што ў гэтых школах дапускаецца шмат рад сур'ёзных памылак, якіх у першых дзён адбываюцца на якіх музычных падрыхтоўкі вучняў.

Неўдзя не ўказваць і на той факт, што ў галіне ўліку заняткаў у школах таксама пануе страўнае бязладдзе. У адной

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-савецкай дружбы «Уй Вэста» («Новы свет»).

уважліва ў анталогію савецкай паэзіі, якая выйшла ў Будапешце ў 1952 годзе. Надаўна паст Ласло Карлош пераклаў на венгерскую мову вершы Купалы «Архытыям». Пераклад апублікаваны ў штодзёніку Таварыства венгерска-сав